

Anlatmaya Bağlı Edebi Metinler (Roman)

1. Dördüncü sınıftaydım. Yaşım on iki kadar olmalı. Fransızca muallimimiz Sör Aleksis, bir gün bize yazı vazifesi vermişti. “Hayattaki ilk hatıralarınızı yazmaya çalışın. Bakalım neler bulacaksınız? Sizin için güzel bir hayat temini olur.” demişti. Bir yanımda kocaman bir tahta direk vardı. Öte yanımda manastır terbiyesinin istediği serin ve mağrur loşluğu temin için yapılmışa benzeyen ve panjurları hiç açılmayan bir uzun pencere dururdu.

...

Benim babam, Nizamettin isminde bir süvari binbaşısıymış. Annemle evlendiği sene Diyarbakır’a göndermişler, gidiş o gidiş. Bir daha İstanbul’a dönmemiş. Diyarbakır’dan Musul’a, Musul’dan Hanıkın’a, oradan Bağdat’a, Kerbelâ’ya geçmiş, oralarda görev yapmış. Bir yerde üst üste iki sene kalmamış.

Annemi bana benzetirler. Hele babamla evlendiği sene kalma bir fotoğrafı vardır ki benim modelim gibidir. Fakat zavallı kadın, sıhhatçe hiç bana benzememiş. Çok zayıfmış. Bitip tükenmez yolculuklara, dağların sert havasına, çöllerin ateşine dayanacak bir vücutta değilmiş. Sonra galiba bir hastalığı da varmış. Fakat zavallının bütün evlilik hayatı, bu hastalığı saklamaya çalışmakla geçmiş... Ne yapsın, babamı çok seviyormuş. Kendisini zorla ayırırlar diye korkuyormuş.

“Çalıkuşu” romanından alınan ve roman kahramanı Feride’nin düşüncelerinden oluşan bu parçadan hareketle dönemin zihniyetiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olayların Osmanlı döneminde geçtiği
B) Manastırların eğitim verdiği ve Türklerin manastırlarda eğitim alabildiği
C) Ekonomik sıkıntı içindeki insanların harcamalarında tedbirli davrandığı
D) Atlı birliklerin ordu içerisinde varlıklarını devam ettirdiği
E) İnsanların, toplum baskısından çekindikleri için kurlarını saklamak zorunda kaldığı

2. Aşağıdaki eserlerden hangisi Halide Edip Adıvar’a ait değildir?

- A) Yeni Turan
B) Ateşten Gömlek
C) Sinekli Bakkal
D) Vurun Kahpeye
E) Yezidin Kızı

3. Hemen hemen bütün romanlarında taşra kasaba ve şehirlerini seçmiştir. Çevresi, tipleri, çeşitli sorunları ve olaylar karşısında takındığı olumlu ya da olumsuz tavırlarıyla Anadolu’yu romanlaştırmıştır, denebilir. Romanlarında, yaşadığımız hayatın ve memleketin canlı tasvirleri vardır. Roman kahramanları günlük hayatta karşılaştığımız tiplerdir. Olaylar da başımızdan geçen olaylarla büyük bir benzerlik gösterir. Bu bakımdan Türk romancılığında realizmi en iyi temsil eden yazar olarak kabul edilir. Yazar, “Yaprak Dökümü”nde bunu güzel bir şekilde ortaya koymuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
B) Halide Edip Adıvar
C) Reşat Nuri Güntekin
D) Halit Ziya Uşaklıgil
E) Refik Halit Karay

4. Önce Fecriati’de yer almış, sonra Millî Edebiyat topluluğuna katılmıştır. Kahraman olarak “Anadolu kadınları, kasaba memurları, köylüler ve köy imamları”nı seçmiştir. Hikâye ve romanlarını üstün gözlem yeteneğiyle oluşturmuştur, olay ve kişileri en ince ayrıntısına kadar yansıtmıştır, tasvirleri başarılıdır. Mizah, eserlerinde önemli yer tutar. Toplumsal eleştiriye yer vermiştir. Kişilerin kurnazlığı, çıkarıcılığı ve dürüst olmayan özellikleriyle ilgili çözümler yapmıştır. Kişileri, yaşadıkları sosyal çevreyle birlikte ele alır. Konuşma dilini tüm canlılığıyla yansıtır. Kıvrak ve sürükleyici bir anlatımı vardır. “Sürgün, Nilgün, Çete, Bugünün Saraylısı, İstanbul’un İç Yüzü” romanlarından bazılarıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Refik Halit Karay
B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
C) Ahmet Hikmet Müftüoğlu
D) Halide Edip Adıvar
E) Mehmet Fuat Köprülü

5. Aşağıdaki eserlerden hangisi, türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Yeşil Gece
B) Falaka
C) Tatarcık
D) Hüküm Gecesi
E) Handan

Anlatmaya Bağlı Edebî Metinler (Roman)

6. Aşağıdaki eserlerden hangisi, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na ait değildir?

- A) Efruz Bey
B) Sodom ve Gomore
C) Kiralık Konak
D) Yaban
E) Nur Baba

7 ve 8. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Zannediyorum ki bu M... adası, saadetini bir parça da yol uğrağı bir yer olmamasına borçlu... Burada ihtirasın hiçbir nev'ine tesadüf edilmez. Dağlarda çiftçilik, çobanlık eden Müslümanlarla sahilde balıkçılık eden Rumların gayet iyi geçindiklerini görüyorum... Ahali, az fakat kolay kazanıyor, fazlasını istemek ihtiyacını duymuyor. Zaten burada büyük iş yapmak için maddi imkân da yok... Büyük ihtirasların sarsıntısını bilmeyen halk, bir parça çocuk kalmış... Hurafe ve efsanenin bu adada büyük bir mevkisi var... Çocuklar ihtiyarlara, ihtiyarlar çocuklara az çok benzer... Erkeklerin sokaklarda, bahçe aralarında birbirlerini küçük parmaklarından tutarak ağır ağır, sallana sallana yürüdüklerini gördükçe zannedersiniz ki muayyen bir yerden gelmiyorlar, muayyen bir yere gitmiyorlar; öyle başıboş dolaşıyorlar... Adi günlerde size öyle gelir ki bunlar hayata küsmüş insanlardır. Fakat düğünlerde; bayramlarda, şenliklerde çocuk gibi bütün ruhlarıyla eğlendiklerini görür ve müsterih olursunuz... Kasabayı gördünüz. Hâline göre her şeyi tamam, şirin, medeni bir yer... Rihtım için söylediğimi, kasaba için de tekrar edeceğim: Âdeta bir İzmir minyatürü. Yarından itibaren sizi biraz köylerde gezdireceğim... Hiç umulmayacak yerlerde eski köprülere, çeşmelere, namazgâhlara, mescit, tekke ve ayazmalara tesadüf edeceksiniz.

7. Reşat Nuri'nin 1926 yılında yazdığı "Akşam Güneşi" adlı romanından alınan bu parçanın hangi edebî akımın etkisiyle yazıldığı, aşağıdakilerin hangisinde sebebiyle birlikte verilmiştir?

- A) Duygu yüklü, şairane bir anlatım ve içten bir dil kullanıldığı için romantizm
B) Modern yaşamı reddeden bir tavır sergilendiği için postmodernizm
C) Roman kişileri yöresel ağızla konuşturulduğu için naturalizm
D) Gözleme önem verildiği ve gerçekçi şekilde yazıldığı için realizm
E) İnsanın iç duygularını bütün yönleriyle verdiği için ekspresyonizm

8. Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlatıcı, gözlemlerinden yararlanarak yöre halkını tahlil ederken öznel betimlemeler yapmıştır.
B) Dönemin dil anlayışına uygun olarak anlaşılır bir şekilde yazılmıştır.
C) İstanbul dışında bir mekân anlatıldığı için Millî Edebiyat Dönemi özelliği taşımaktadır.
D) Hikâyede anlatılan mekân ve kişiler metnin yazıldığı dönemle uyum içindedir.
E) Alışılmamış bağdaştırmalar ve çağrışımlara dayalı bir anlatım kullanılmıştır.

9. Millî Edebiyat ve Yeni Lisan tartışmaları sırasında sade ve yeni bir dille ortaya çıkar. Eserleri romantizmden realizme doğru bir gelişme gösterir. İnsanı, toplum içindeki yapısıyla ve kişisel dünyasıyla ele alır; toplumumuzun çeşitli sorunları üzerine eğilmeyi bilir. Romanlarında önce aşk ve kadın psikolojisini işler, daha sonra Türkçülük, milliyetçilik ve memleketçilik konularına yönelir. Romanlarında kadın karakterleri başarıyla çizmiş, onları güçlü kişilikler olarak ortaya koymuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Reşat Nuri Güntekin
B) Halit Ziya Uşaklıgil
C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
D) Halide Edip Adıvar
E) Ahmet Hikmet Müftüoğlu

10. I. Romanlarında güçlü bir romantizm vardır, karakterlerinin duygularını abartılı biçimde yansıtmıştır.
II. Başlıca tema, Türk toplumunun yaşam tarzı ve sorunlarıdır.
III. Ana karakterleri kadınlardır, kadın psikolojisini başarıyla yansıtan ilk edebiyatçımızdır.
IV. Türk edebiyatına tezli roman düşüncesini getirmiştir.
V. Tanzimat Dönemi'nden Cumhuriyet Dönemi'ne kadar Türk toplumunda ortaya çıkan değişimleri konu edinmiştir.

Numaralanmış cümlelerin hangileri, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun romancılığıyla ilgili özelliklerinden biri değildir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV.
D) III ve V. E) IV ve V.

